

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Iustitia Et Iure, Continens Tractatus De Prudentia, Fortitudine, &
temperantia, de Ieiunio, & Iustitia generaliter sumpta, de Iustitia
commutativa, nempe de Pactis, & Contractibus in genere, de Promissione,
& Donatione liberali, de Commodato, & Deposito, de Mutuo, & Vjura, de
Emptione, & ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

3. An census necessario super bona propria, & libera constituendus sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76677)

penfionem. Quod ius indeterminatum effer, fi nulli fructus, ex quibus hæc penfio foluatur determinetur.

Cæterum verius cenfus fuper persona cenfuarij cum hypothecca generali bonorum cenfuum creati poffe. Quæ fuit fententia plurium grauiiffimorumque Doctorum, quos refert, & fequitur Felician. de cenfib. lib. 1. cap. 8. num. 4. & 2. p. lib. 1. cap. 4. numero 1. & feq. Valen. 2. 2. difp. 5. quæft. 22. pun. 2. Salo. ar. 3. de cenfib. controuerf. 5. concluf. 3. Bañes tract. de cenfib. dub. 1. p. 2. concluf. Anglus de cenfib. artic. 6. Tolet. lib. 5. fum. cap. 4. num. 3. & capite 47. num. 4. Salas, tract. de cenfib. dub. 7. num. 12. Gaspar Roderic. lib. 1. quæft. 4. num. 33. & lib. 2. de redditib. q. 7. n. 13. Francife. Milanen. decif. 1. Sicilia n. 91. in 2. par. & aliorum apud ipfos. Et colligitur ex extrauag. 1. & 2. de emp. & vendit. vbi Martin. V. & Calixtus III. fupponunt cenfum creati poffe fuper bonis fuis, dominis, oppidis, & terris, neque vllam rem fpecialiter defignant. Item concludunt peremptis rebus in quibus cenfus fit conftitutus, non poffe cenfuarium cogi ad folutionem fortis, neque ad cenfum redimendum, fupponunt ergo cenfum non extinguat, alijs inutilis effer hæc declaratio, fi cenfus extingueretur. Fundamentum effer, quia ex eo quod cenfuaris ob pecuniam acceptam obligatur annuum penfionem foluere ex fuis bonis præfentibus, & futuris cenfus conftituitur. At hæc obligatio aduerfa non effer iuri naturali, fi fiquidem inter obligationem, & pretium acceptum æqualitas cenfuit. Et licet bona ex quibus illa obligatio exequenda effer indeterminata fit, obligatio exequenda effer indeterminata fit, obligatio tamen indiuidua, & determinata effer, ac proinde apta emptioni. Ex alia parte iuri pofitio communis conformis effer, vt ex dictis extrauag. conflat. Ergo nihil impedit hæc cenfus conftitutum.

Secundum an cenfus fit conftitutus nuncupandus fit realis, vel perfonalis? Placeet perfonalem reputandum effer, quia in eo perfonam principaliter obligatur, & bona accessorie. Sicuti obligatis ad mutuum foluendum tuis bonis generaliter hypothecatis. Sic Nauarr. comment. de iur. num. 75. Gregor. Lopez, leg. 8. tit. 8. par. 1. Molin. difp. 389. Leflius, d. cap. 2. 2. dub. 12. Cui decifioni non leuiter fauet vltus in Hifpania receptus cenfuarium pro folutione cenfus capiendi, & incarcerationandi, qui vltus futinendus non effer, fi cenfuaris non effer perfonaliter obligatus.

§. III.

An cenfus neceffarij fuper bona propria, & libera conftituendus fit?

- 1 Cum conftituitur fuper re aliena exigij potefi penfio.
- 2 Si res fit alteri cenfui hypothecata refoluitur quæftio fub diftinctione.
- 3 Quid fit vendita rem cenfui fuppoftam.
- 4 Quid de valore venditionis.

Quæftio procedit de cenfu reali, cuius folutioni res aliqua determinata fupponitur. Hæc fi aliena fit cenfus creatio non fubfiftit, cum non fubfiftat hypotheca, & fubiedio quæ ex re aliena facta effer. Vt habetur leg. 2. & feq. ff. de res aliena pignori data fit, & tradit Gloff. in leg. aliena res ff. de pignoratit. act. & leg. rem alienam ff. de contrahend. emp. Neque venditor communicare emptori potefi vltus exigendi penfionem ex illa, cum aliena fit, & fua potefiati non fubieda, ideoque notanter Martinus V. & Calixtus III. dixerunt fuper bonis fuis &c. fuper eorum bonis cenfum conftituendum. Neque inde fit obligatum effer emptorem ignorari illius vitij tempore contractus abftinere a penfione exigenda, quia effer illam exigere non poffit vitute cenfus conftituti, valet tamen illam exigere ratione lucti ceffantis, aut damni emergentis ex ea deceptione fibi proueniens. Vt aduertit Sarmiento lib. 7. felect. cap. 1. numero 30. Auendano, de cenfib. Hifpanor. cap. 61. num. 2. Mol. difp. 394. dub. 4. Salas, tract. de cenfib. dub. 17. num. 1. & colligitur ex leg. venditor hominis ff. de euictionis. Quod fecus effer, fi ipfe coniens effer rem fibi fuppoftam omnino alienam effer, & incapacem cenfus. Nam eo cafu non poffet penfiones exigere vi cenfus contractus, cum nullus fit. Neque item ex lucto ceffante, aut damno emergente ex ea deceptione, cum non fuerit deceptus. Coniungitur ergo ex folo mutuo eam penfionem recipere, ac petinde vituarie. Vt colligitur ex leg. fi fundum. Cod. de euictionib. Nauarr. comment. de iur. num. 179. Mol. difp. 394. dub. 4. Leflius, lib. 2. c. 22. dub. 12. Salas, dub. 17. num. 2.

Quod fures aliena non fit, effer tamen alteri cenfui fpecialiter obligata, diftinguitur Auendano tract. de cenfib. Hifpania. cap. 61. num. 7. aut res illa vitique cenfui hypothecata fufficiens effer parere fructus, ex quibus vitique cenfui fiat fatisfactio, vel non, fi fufficit venditio, emptioque fubfiftit, cum nullum præiudicium fecundo cenfus emptori ex Teru. de Caftro Inft. & de iure. Pars II.

priori obligatione accedat. Neque obftat lex regia 2. tit. 1. §. lib. 5. noua collect. decemens obligatum effer venditorem noui cenfus mouere emptores de prioribus hypothecis, & cenfibus, quibus fubiaceant bona de nouo hypothecata, alioquin obligatur fortem reddere cum pena duplici.

Non inquam obftat, quia ea lex intelligi debet, cum prior hypotheca, & obligatio posteriori præiudicat. Vt late probat ipfe Auendano c. 5. §. 2. num. 7. Sed certe raro vel nunquam hoc præiudicium ceffabit. Nam effer illius rei fructus fufficientes fuit vitique cenfui, attamen decurfu temporis infufficientes reddentur, quod tamen non contingeret, fi res illa fecundo tantum cenfui obligata effer. Deinde ob priorum illam hypothecam datur creditorum concursus, qui regulariter in præiudicium cuiusque cedit, ob quas rationes refolutio Auendano dubia redditur.

Si autem fructus rei hypothecate infufficientes fuit vitique cenfui foluendo, fi prior cenfus perpetuus, & irredimibilis fit, cenfer Auendano fecundum cenfum non fubfiftere, fed obligatum effer venditorem fortem fimul cum penfionibus refituere emptori ignato, quia nulla alia via fuper effer fatisfaciendi emptori decepto nifi refitutio forte, & penfione, cum in vitroque deceptus fuerit, & hæc effer proprius cenfus legis regia 2. tit. 1. §. lib. 5. collect. Verum fi prior cenfus redimibilis fit, & fructus hypothecæ infufficientes fuit vitique cenfus folutioni, venditor tenetur vel cenfum priorem redimere, vel nouam hypothecam, & fidiufoiorem præftare emptore contentente, vel fortem cum penfionibus decurfis refituere, alioquin non fatisfaciet emptori.

Hinc refoluitur quæftio, An fi vendas rem cenfui fuppoftam, venditio fubfiftat, & penam d. leg. 2. tit. 1. §. lib. 5. collect. incurrat? Breuiter refpondeo te in eam penam non incurrare, quia ea pena refolutionis duplicis ftatuta effer venditori cenfus fuper re grauata alio cenfui, aut tributo grauamine non delecto. At penæ extendendæ non funt extra cafum exprellum, quamuis fit vigentior ratio. Vt late diximus, a. de legib. vbi de lege penam. Ergo venditio fimplex rei cenfusalis non fubiicitur prædictæ penæ reali conftitutum. Sic Gutierrez, 2. pract. quæft. 169. per totam. Mol. difp. 394. dub. 4. in fine. Salas tract. de cenfib. dub. 18. Felician. 2. p. de cenfib. in præfat. numero 5.

Quoad valorem autem venditionis diftinguendum effer. Si res vendita fubiedta fit cenfui, aut tributo perpetuo a venditore irredimibile, venditio nulla effer videtur, quia effer rei vitiofa, a quo vitio venditor rem venditam purgare nequit, eaque de caufa emptori competit actio refiffionis contractus, aut quanto minoris, vt colligitur ex Doctores fupra relatis. Attamen fi cenfus redimibilis fit, venditio fubfiftit, quia effer rei vitio affecta remouere venditor vitium illud potefi. Quapropter compelli potefi venditor, vt vitium illud remoueat cenfum redimendo. Sicuti notant Gloff. Bart. & alij in leg. ex prædictis Cod. de euictionib. Gutierrez, Salas Mol. & Felician. fupra.

§. IV.

De cenfu reali conftituito in bonis feudaliibus, feu emphyteufi fubiectis.

- 1 Negant aliqui poffe feudatarium, & emphyteutam cenfum conftituere.
- 2 Contrarium effer verum.
- 3 Nunquam poffunt rem feudalem in cenfum refervatum concedere.
- 4 Dominus feudi nequit cenfum refervatum concedere, bene conftitutum fuper proprietate.

Feudatarium, & emphyteutam non poffe cenfum conftituere fuper re in feudum, & emphyteufim data docuit Aurelius Corbulus, tr. de caufis ex quibus emphyteuta iure fuo priuatur. de caufa prima. ob alienat. ampl. 4. 3. cuius fundamentum præcipuum effer, quia emphyteuta, & feudatario prohibita effer rei emphyteuticæ, & feudalis alienatio irrequisito domino, leg. 2. §. vit. Cod. de iure emphyteutico. At conftitutum cenfu in re emphyteutica fubiicitur alienationi vt cenfus foluatur. Item in re emphyteutica, & feudali nequit feruitus conftitui. Vt pluribus comprobant Iulius Ciarus, lib. 4. fentent. §. feudum. quæft. 37. ad finem. Mol. lib. 1. de Hifpanor. primogen. cap. 20. num. 7. Sed cenfus effer quedam feruitus. Ergo nequit illis in rebus conftitui.

Nihilominus communis, veraque fententia effer emphyteutam, & feudatarium irrequisito domino poffe cenfum pro tempore feudi, & emphyteufis duraturum conftituere in re feudali, & emphyteutica. Sicuti tradunt pluribus relatis Felician. de cenfib. lib. 2. cap. 5. num. 15. & 2. p. lib. 2. c. 4. numero 2. Ludouic. Velazq. de Auendano, tractat. de cenfib. Hifpania. cap. 66. §. 67. per totum. Cuius ea effer ratio, quia